

Savjeti djeci za bezbjedno korišćenje Interneta:

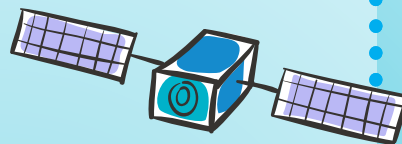

- postoje pravila ponašanja na Internetu
- pravila pomažu da zaštitiš sebe i druge od sebe
- nemoj nikome da daješ svoju lozinku
- nemoj nikome da daješ lične, intimne i porodične podatke ni fotografije
- nemoj da odgovaraš na uznemiravajuće poruke, pokaži ih roditeljima/starateljima
- ne postavljaš ništa na Internet što ne želiš da se sazna u tvojoj školi ili komšiluku
- kad šalješ poruke, pomisli kako bi se ti osjećao/osjećala da dobiješ takvu poruku (ne širi tračeve, ne ogovaraj, ne svađaj se na Internetu i sl.)
- budi oprezan/oprezna s neprovjerenim informacijama
- sve neprijatno što dobiješ putem Interneta nemoj da brišeš, to su dokazi, pokaži ih roditelju/staratelju
- nemoj da čuvaš tajnu (o prijetnjama, ucjenama, razgovoru sa seksualnim sadržajem, nuđenje, traženje seksualnih aktivnosti i sl.) sa osobom koja te je kontaktirala putem Interneta, već to odmah kaži svojim roditeljima/starateljima
- nemoj da prihvataš poklone ni pozive na sastanak bez znanja svojih roditelja/staratelja
- nemoj da prihvataš razgovor o seksualnim temama
- u slučaju da doživiš neprijatnost na Internetu tvoji roditelji/staratelji će kontaktirati Internet provajdera (T-com, koji u našoj zemlji obezbjeđuje komunikacijsku mrežu/net), policiju ukoliko se radi o nasilju:

(prijetnje, praćenje, dječja pornografija...)

- neke web stranice imaju sadržaje koji nisu primjereni za djecu
- pronađi sebe: posjeti stranicu www.google.com i upiši svoje ime i prezime, Google pretraživač će pronaći sve stranice na kojima se pominje tvoje ime, možda neko piše o tebi, a da ti to i ne znaš

Fejsbuk (Facebook)

Da li znaš da oko osam stotina miliona ljudi ima profil na Internetu i da je većina profila dostupna potpuno nepoznatim osobama?

Potpuna otvorenost prema nepoznatim osobama može da te dovede u opasnost. Zato prije pristupanja Fejsbuku pažljivo pročitaj Izjavu o pravima i odgovornostima, u kojoj piše kako treba da se ponašaš na Fejsbuku i šta se događa kad se neko ne ponaša prema propisanim pravilima. Dobro je da to uradiš zajedno sa svojim roditeljima/starateljima. Principi Fejsbuka se odnose na: privatnost, dijeljenje sadržaja i informacija, bezbjednost, registraciju naloga, zaštitu prava drugih ljudi.

Bezbjednost podrazumijeva i da Fejsbuk ne koriste djeca mlađa od 13 godina.

Na Fejsbuku postoji mogućnost/prozorčić "prijavi ili blokiraj ovu osobu" ("Report and/or block this person").

Ti možeš nekoga da blokiraš na Fejsbuku. To znači da ta osoba više ne može da stupi u vezu sa tobom

preko Fejsbuka, ali to ne sprječava osobu koja je blokirana da govori/piše o tebi sa drugim osobama na Fejsbuku ili na drugim mjestima na Internetu.

Takođe, ti i tvoji roditelji/staratelji možete da prijavite ako ti neko šalje uznemiravajuće poruke, prenosi neistine o tebi, ako te neko zloupotrebljava, zlostavlja, prijeti, prisiljava na kontakt ili susret uživo i sl. Prijava se podnosi provajderu (T-com-u, koji obezbjeđuje komunikacijsku mrežu/net u našoj zemlji).

Instant poruke (Instant Messaging)

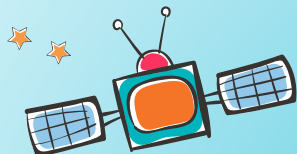
su sinhroni oblik komunikacije. To znači da je dvoje ili više ljudi istovremeno na internetu i da međusobno komuniciraju pisanjem poruka. Kada primiš takvu poruku, otvoriće ti se prozor u koji možeš da upišeš odgovor i pošalješ ga osobi sa kojom si započeo komunikaciju. Osoba kojoj šalješ poruku, ne vidi proces pisanja same poruke, nego dobija završenu poruku, što tebi, koji pišeš, daje mogućnost da promisliš i izmijeniš tekst prije slanja.

Danas je dostupan velik broj besplatnih softvera za instant dopisivanje, kao što su: MSN Messenger, Yahoo Messenger, Google Talk, ICQ.

Na takvim chatovima prvo treba da se registruješ i ostaviš neke svoje lične podatke, nadimak (nick name) koji ti pomaže da sačuvaš privatnost. Tek nakon toga ulaziš u chat. Chat, za razliku od komunikacije e-mailom ili na forumima, omogućava kontakt s ostalim korisnicima chata u stvarnom vremenu (komunikacija-privatni razgovor između dvije osobe koje mogu da se vide).

U nekim chat aplikacijama postoje sobe sa određenom temom (škola, muzika, fudbal...), pa korisnik može da izabere temu o kojoj želi da razgovara sa drugim učesnicima. Na takvim chatovima se nalaze administratori. Oni su školovani i obučeni za rad na chatu, te paze na korisnike, čuvaju "mir" i pružaju tehničku podršku.

Internet prijateljstvo

Pričinjava ti zadovoljstvo kada putem Interneta svo- je radosti, uspehe, fotografije dijeliš s prijateljima, stvarnim i virtuelnim, kada razgovaraš s njima o različitim temama. Budi oprezan/oprezna, jer kada jednom objaviš podatke putem Interneta, ne možeš da pretpostaviš šta sve s njima može da se desi. Informacije se šire velikom brzinom, a krug osoba koje dijele informacije se nesagledivo uvećava i teško zaustavlja. Internet može učiniti da svi o tebi saznaju informaciju za koju si požalio/požalila što si je objavio/objavila, da to preporučavaju u sadašnjosti: na Internetu, ali i u tvojoj školi i gradu, kao i da te u budućnosti neko negdje po tome prepozna.

Internet ti omogućava druženje sa velikim brojem djece širom svijeta, internet prijateljstvo je intere- santno. Ipak, o internet prijatelju znaš samo ono što je ta osoba napisla ili rekla o sebi, a stvarnost može biti drugačija. Internet prijatelj može da se lažno predstavi kao dijete, a da se radi o odrasloj osobi sa problemima u ponašanju, seksualnom prestupniku, pedofilu i sl. Internet prijatelj može da

traži da se sastanete uživo, da ti ponudi/daje po- klone i da zauzvrat traži neprimjerene aktivnosti (se- seksualne, davanje podataka o tebi, o broju bankovnog računa tvojih roditelja/staratelja i sl.). Zato moraš da vodiš računa ako poželiš da se sastaneš sa internet prijateljem uživo: to možeš da uradiš samo u dogo- voru sa roditeljima/starateljima, na javnom mjestu, nikako nasamo, u nepoznatom prostoru.

Ono što je jako važno da znaš je da ti nisi kriv/kriva ako si doživio/doživjela uznemiravanje, zlostrebu, zlostavljanje putem Interneta, a ako ti se to desi, odmah prekini dopisivanje ili razgovor i obavijesti svoje roditelje/staratelje. Nikako ne odgovaraj na poruke sa neprijatnim sadržajima i o prijemu takve poruke odmah obavijesti roditelje/staratelje. Zlostavljanje odmah mora da bude prekinuto, a ti moraš da budeš zaštićen/zaštićena i bezbjedan/bezbjedna.

Za dodatna pitanja, informacije i savjete možeš nazvati savjetodavnu liniju za djecu „Povjerljivi telefon“!

Naša adresa i kontakti

Povjerljivi telefon: **080 081 550**

Web adresa: **www.djecaps.me**

Forum: **www.djecaps.me/me/pocetna/forum.html**

Skype: **djecaprijesvega**

Bezbjednost djece na internetu

Vlada Crne Gore
Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije

Vlada Crne Gore
Ministarstvo prosvjete i sporta

Ka novim socijalnim uslugama za djecu u Crnoj Gori
Projekat koji finansira EU, a kojim upravlja
Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori